

הסתדרות העובדים הכללית החדשה

בית נבחרי ההסתדרות

ישיבת הועדה למעמד האישה של בינ"ה

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת הועדה למעמד האישה של בינ"ה

ישיבה מספר 11

תל-אביב, בית הוועד הפועל

יום ראשון, ג' בסיון תשע"ד – 1 ביוני 2014

הקלטה ותכתוב/תמלול:
אבני - שרותי הקלטה בע"מ

טל': 03 - 6127715

פקס: 03 - 6005823

נייד: 054 - 4622434

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

נוכחים:

ישראלה בן אשר, יו"ר
נחום אסד, מזכיר בינ"ה
מיכל דגן
אורלי ביטי, חברה
מרינט וקנין, חברה
שרי שילון, חברה
אסתר קורדובה, חברה
מרים פרקש, חברה
זהבה תנא, חברה
ליליאן סופר, חברה
שלמה קלדרון, חבר
עמרם ששון, חבר
יהונתן דקל, חבר
אהובה לוי, חברה
לאון בנלולו, חבר
אביגדור יפת
מיכאל כוכבי

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

סדר יום לישיבת הועדה
למעמד האישה של בינ"ה

על סדר היום:

1. "נשים בכלכלת פרישה"
מרצה: גב' מיכל דגן, מנהלת מרכז 'מהות' (לשעבר) מרכז
לקידום נשים מבוגרות בתעסוקה.
2. שונות.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

שונות(סעיף 2 בסדר היום)

ישראלה בן אשר, יו"ר: חברות, חברים, אנחנו מתחילות, כל מי שאיחרה מתיישבת. ככה, שני דברים לפני שאנחנו נותנות את זכות הדיבור לאורחת שלנו, למיכל דגן שיושבת כאן. אנחנו לא נפגשנו מאז מרץ, עברנו קצת חגים, חג השבועות בפתח, אבל אני רוצה להתחיל דווקא את הישיבה כי היום ה-1 ביוני והיום זה יום העבודה הראשון של יו"ר ההסתדרות החדש, של אבי ניסנקורן, אז אני רוצה לברך אותו בשם חברות וחברי הועדה, זה ככה התחלה.

עדכון נוסף שאני ככה רוצה לשתף אתכן ואתכם, כי אחר כך אני מניחה שבמפגש הבא אני כבר אספר לכם מה היה הלאה, שרי, נכון, רק את ואני מפה, שרי ואני יוצאות בשבוע הבא למשלחת נשים, שהיא משלחת ראשונה שיוצאת מטעם נעמ"ת לפולין, שכל המסע הוא בעקבות נשים בשואה, אני חושבת שזה נושא מאוד מעניין ומרתק, שרק בסוף שנות התשעים התחילו קצת לחקור אותו, אז אני מניחה שכשנחזור משם יהיה לנו מה לספר לכם ורשמים וכו' וכו'.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

"נשים בכלכלת פרישה"

מרצה: גב' מיכל דגן, מנהלת מרכז 'מהות' (לשעבר) מרכז לקידום נשים
מבוגרות בתעסוקה
(סעיף 1 בסדר היום)

ישראלה בן אשר, יו"ר:
אנחנו היום נתחיל וניגע בנושא
שהוא כל הזמן בכותרות בזמן
האחרון,

חברה: שהוא נושא כאוב מאוד.

ישראלה בן אשר, יו"ר:
בזמן האחרון, וזה הנושא של הפנסיה,
אבל עם זרקור כמובן אלינו, אל
הנשים. המטרה שלי במפגש הזה זה קודם כל קצת לשמוע ושכולנו
נדבר שפה זהה, אז ככה מיכל תתן לכם מעט הגדרות ראשוניות של מה
זה, לאחר מכן אנחנו נשמע נתונים, חלק מהנתונים אנחנו מכירים
בגדול, אבל חשוב לנו לראות את המספרים, והמטרה היא שלקראת
הסוף אנחנו כן נגבש איזשהן המלצות ואיזשהן כוונות פעולה ועשייה על
מנת שנוכל להמשיך ונצטרף אולי לועדות אחרות שדנות בנושא הזה
בבית וגם שנוכל להתקדם.

כוכבי פה, האיגוד המקצועי דן בנושא פנסיה וימשיך לדון, ואני יודעת
שגם ועדת רווחה תנסה לדון, אבל כל אחד דן מאספקט אחר ומכוון
אחר.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

מיכאל כוכבי:

אנחנו דנים, אנחנו באמצע זה,

ישראלה בן אשר, יו"ר:

כן, בסדר, כל אחד מאספקט אחר.

מיכאל כוכבי:

כבר היתה ישיבה אחת ויש עוד
ישיבה.

ישראלה בן אשר, יו"ר:

עוד ישיבה, בדיוק. רק אנחנו רוצים
לשפוך אור על הפן של נשים, ויכול
להיות שמה שיעלה היום כאן יוכל להצטרף אל הדיון הבא שלכם
בעתיד.

מיכאל כוכבי:

ללא כל ספק.

ישראלה בן אשר, יו"ר:

אז מיכל תציגי את עצמך ובואי
תתחילי.

מיכל דגן:

אוקי, שמי מיכל דגן, אני רוצה קודם
כל להודות על זה שהזמנתם אותי
לכאן, זה נושא מאוד מאוד חשוב ובאמת על סדר היום ולא במקרה,
ולדעתי גם יהיה יותר ויותר על סדר היום.

אני ניהלתי את מרכז 'מהות' שזו עמותה שקידמה נשים מבוגרות
לתעסוקה, ובמסגרת העמותה גם הוצאנו דוחות על מצבן של נשים
בשוק התעסוקה,

מיכל דגן: כולל הדו"ח האחרון שנקרא "נשים בכלכלת פרישה" שמתעד את נקודת מבטן על מה קורה להן ועל ההיערכות שלהן והמוכנות שלהן לקראת הפרישה.

אם אתם מעוניינים, עלה אתר של העמותה לויקיפדיה, הערך של המרכב בוויקיפדיה ושם יש קישורים לכל הדוחות שהוצאנו אז אני מזמינה אתכם להיכנס.

אני מבקשת שהחלק הראשון של הפגישה שלנו תאפשרו לי ככה להציג את הדברים שיש לי להציג, ואחר כך אולי ננהל את הדיון.

אני אתחיל ממושגים כמו שישראלה אמרה טיפה היסטוריה, שכבר בהיסטוריה אנחנו רואות את ההבדלים בין נשים לגברים בנושא הפנסיוני והפרישתי, ואני אדון על המבט המגדרי של הדברים.

הדברים שאני מדברת עליהם הם בעצם מבוססים על הדו"ח "נשים בכלכלת פרישה", אתם קיבלתם את התקציר שלו, נשלח הדו"ח המלא לישראלה, והוא גם דרך הערך בוויקיפדיה אפשר יהיה להוציא אותו מי שירצה.

אוקי, טוב, קודם כל הנושא של פנסיה ופרישה הוא נושא סבוך מאוד ואני חושבת שגם הופכים אותו ליותר סבוך ממה שהוא צריך להיות. הוא נושא לא נגיש בדרך כלל, יש בלבול במושגים, המושגים לא נגישים לקהל ולכן יש חשיבות יתרה מאוד לכך שאתם, לפגישה הזאת פה.

1.6.2014

מיכל דגן: אני רוצה קודם כל להבהיר הבדל בין שני מושגים שבדרך כלל יש בלבול עצום ביניהם, קודם כל על מה אנחנו מדברות כשאנחנו מדברות על גיל פרישה? בדרך כלל בתקשורת אומרים גיל פרישה, מעלים גיל פרישה, מורידים, לא מעלים גיל פרישה, מאבק על גיל פרישה.

יש בישראל שני גילאי פרישה, זה חשוב לזכור, כל פעם כשמדברים על מה מדברים, גיל הפרישה,

מיכאל כוכבי: גיל אחד.

מיכל דגן: נכון, אני אחדד, נכון, טוב שאמרת לי, גיל פרישה בישראל הוא גיל 67 לגברים, צדקתי?

מיכאל כוכבי: ונשים.

מיכל דגן: גיל פרישה בישראל כמו שמה שמך?

מיכאל כוכבי: מיכאל.

מיכל דגן: מיכאל תיקן, זה נכון, הוא גיל אחד, הוא גיל 67 לגברים ולנשים, הוא זהה לנשים ולגברים, ואם נדייק יותר בהגדרה שלו הוא גיל חובת פרישה, מה המשמעות של זה? המשמעות של זה שכשעובד או עובדת מגיעים לגיל 67 המעסיק רשאי עפ"י חוק לפטר אותם בגין גילם,

1.6.2014

מיכל דגן: לא מסיבות אחרות שהם פתאום לא כשירים או משהו כזה, והדבר לא יחשב לו כעבירה עפ"י חוק שוויון הזדמנויות בעבודה.

חוק שוויון הזדמנויות בעבודה מגדיר 11 תחומים של שיוך קבוצתי שבגינם אסור להפלות לא בקבלה, לא בפיטורין, לא בקידום עובדים, מגדר, מוצא, דת וכו'.

חברה: אם זה חוק פרישה חובה, כמו שאמרת, הגדרת חובה, אז הוא חייב לפטר את אותם עובדים.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: לא, לא, אני אגיד, אני מציעה את השאלות ואת ההערות לשמור. אני מסבירה. אני מסבירה. הוא רשאי לפטר, זאת אומרת הזכות לפיטורין היא בידי, לא בידי העובד או העובדת. הוא יכול גם להחליט שהוא לא מפטר. הוא יכול להחליט שהוא לא מפטר. בכל אופן אם הוא יפטר עובד או עובדת בגיל 67 זה לא יחשב לעבירה עפ"י חוק שוויון הזדמנויות בעבודה.

זו הקטגוריה היחידה שפיטורין בגין גיל לעומת אם זה היה פיטורין על רקע מגדר או נטיה מינית או דת או מוצא או אמונה דתית או כל דבר אחר, היה נחשב לעבירה עפ"י חוק. פה זה לא נחשב לעבירה עפ"י חוק, זאת אומרת מבחינה זאת הגיל הוא יחודי.

1.6.2014

מיכל דגן: הוא רשאי כמובן להשאיר את העובד, את העובדת, יש היום מקומות יותר ויותר עקב העליה בתוחלת החיים ועקב העליה בבריאות, אנשים מגיעים לגיל 67 כשהם בריאים, לבטל את חובת הפרישה. יש מדינות שביטלו אותו, יש מדינות שאין בהן גיל חובת פרישה, כלומר עובד או עובדת עובדים עד הגיל שבו הם מעוניינים, למשל ארה"ב, קנדה, אוסטרליה, באנגליה יש איזה מין מודל קצת אחר,

מיכאל כוכבי: יש גם הסכמים במשק שאפשר לעבוד עד גיל 70.

מיכל דגן: נכון, הסכמים יחודיים, שופטים, מרצים באוניברסיטה, גיל 68. נכון, אבל לא ניכנס לזה.

יותר ויותר אנחנו נשמע פניות לביה"ד לעבודה לביטול, היה מקרה מפורסם לפני שנה, מקרה ליבי וינברגר, בכל אופן שביה"ד לעבודה החליט שהמעסיק פיטר אותה שלא בתום לב, הוא לא יכול היה לחייב אותה לחזור לעבודה כי החוק מאפשר לו, אבל הוא היה צריך לשקול את הטיעונים שלה לפני שהוא פיטר אותה בגיל 67.

מיכאל כוכבי: במקרה באוניברסיטה,

(מדברים ביחד)

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

נכון, ליבי וינברגר,

מיכל דגן:

הנוהג שם,

מיכאל כוכבי:

הסכם קיבוצי.

חברה:

הנוהג שם, זה לא היה הסכם קיבוצי,
זה היה הנוהג שעד גיל 70 עובדים,

מיכאל כוכבי:

ואיתה נהגו אחרת.

איתה נהגו אחרת כי היא היתה
עובדת ספרייה, לא נכנס לפרטים

מיכל דגן:

האלה,

לא משנה כרגע הפרטים, חשוב ה-,

מיכאל כוכבי:

אני נותנת את זה כדוגמה.

מיכל דגן:

כן.

מיכאל כוכבי:

זה גיל הפרישה בישראל, אבל

מיכל דגן:

בישראל יש גיל פרישה נוסף והוא גיל

הזכאות לפרישה. משמעות של גיל הזכאות לפרישה – שעובד או
עובדת בהגיעם לגיל הזה יכולים להחליט שהם רוצים,

לא עובד, עובדת בלבד,

אסתר קורדובה:

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

מיכל דגן: רק רגע, יכולים להחליט,

(מדברים ביחד)

אסתר קורדובה: 62.

מיכל דגן: גיל הזכאות לפרישה אצל גברים הוא כמו גיל חובת פרישה, ולכן בפועל, וזה רלוונטי רק לנשים, הן יכולות להחליט בגיל 62 שהן רוצות לפרוש ואז הן יתחילו לקבל את הזכויות הפנסיוניות שלהן, תחת התניה מסוימת גם קצבאות זקנה, לא כולן, לא נכנס לזה.

מיכאל כוכבי: ביטוח לאומי מגיע.

מיכל דגן: ביטוח לאומי לא מגיע, זה מותנה במבחן הכנסה עד גיל 70,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: לא חשוב, לא נכנס לזה.

מיכאל כוכבי: היא זכאית לביטוח לאומי בהתאם למבחני הכנסה כמו כל בן אדם.

1.6.2014

מיכל דגן: נכון, נכון, מגיל 67. אבל אני מציעה לא להיכנס לפרטים האלה,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכאל כוכבי: זה הפריבילגיה, ההעדפה שעשו לנשים.

מיכל דגן: כן, אוקי,

מיכאל כוכבי: שהיום רוצים לקחת מהן את זה.

מיכל דגן: נכון.

חברה: 1,800 שקל.

מיכל דגן: אבל חשוב לזכור, חשוב לזכור שעובדת שמגיעה לגיל 62,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

חברה: ששש.

מיכל דגן: ולא מעוניינת לפרוש, אסור עפ"י חוק לפטר אותה, זאת אומרת היא זכאית

להמשיך.

מיכל דגן:
 בפועל אנחנו רואות, וזה כבר אני עושה זום מגדרי, בפועל אנחנו רואות שנשים נפלטות מכוח העבודה בכלל לפני גיל 62, ובעיקר אוכלוסיות מסוימות, ויש בעיה של גילנות, גילנות זה אפליה על רקע גיל, היא בעייתית בכל שוק התעסוקה, גם לגברים וגם לנשים, ונשים נפגעות ממנה יותר.

אז כל פעם שמדברים על גיל פרישה, אני מסכמת את הקטע הזה של דברי, כל פעם שאנחנו מדברות, מדברים על גיל פרישה צריך לשאול איזה גיל פרישה. כשאומרים עד גיל הפרישה של נשים, איזה גיל פרישה? גיל חובת פרישה? גיל הזכאות?

עכשיו, בפועל אני רוצה למקד שיש פה איזשהו קונפליקט, מצד אחד הממשלה במדיניות שלה, ותיכף ניגע בכלל במדיניות הממשלתית, מאוד חותרת להעלאת גיל הפרישה, גיל הזכאות לפרישה של נשים וההשוואה שלו לגיל הפרישה של גברים, בגלל טיעונים של תוחלת חיים ובעיות בשוק העבודה, אבל לא מוכנה לדון בינתיים בביטול גיל חובת פרישה, אז זאת דילמה אחת.

עכשיו קצת היסטוריה, למעשה עד שנת 2004,

(מדברים ביחד)

...

חברה:

1.6.2014

מיכל דגן: כן, אני רואה שיש לאנשים זכרון אישי בעניין הזה, טוב, כולנו כבר עברנו את גיל העשרים אני מתרשמת,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: לא, השאלה כמה שנים את בת עשרים. הוסדר לראשונה בחקיקה ב-2004 גיל הפרישה, עד אז הוא היה עניין, התנהלות תחת נהלים שונים והסכמים קיבוציים, חוק שרות המדינה, חוק ביטוח לאומי.

2004 זה באמת קו פרשת המים, אני רק אגיד את זה במשפט אחד, כי הוא רלוונטי מאוד לענייננו, ההסדרה בחוק את הנושא של גיל פרישה היתה כרוכה בעצם בהעלאת גיל הזכאות לפרישה לגברים, אז עלה גיל הזכאות לפרישה לגברים בפועל, למרות שהחוק אמר שצריך לעלות גם לנשים וגם לגברים, לגבי גיל הזכאות לנשים כבר אז התעוררו הרבה התנגדויות ובפועל הנושא הזה לא יושם, וכל פעם עולה על סדר היום מחדש.

צריך לזכור שב-2004 עם העלאת גיל הזכאות לפרישה לגברים קרה עוד משהו – הממשלה החליטה על הקמת קרן מקצועות שוחקים, זה היה מין עסקה שנעשתה תמורת הסכמה של מעסיקים, קרן למקצועות שוחקים, שהיום קוראים לה קרן מעגלים, היא בעצם התשובה של מדיניות שהוצעה לבעיה שתיווצר עקב עליה בגיל של כוח העבודה, היא בעצם קרן משותפת ל-, מנוהלת ע"י ההסתדרות, ההסתדרות נכנסה לזה בשלב קצת יותר מאוחר.

מיכל דגן: ההסתדרות, לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים במשרד האוצר. היא קרן שיושבים בה כספים גדולים מאוד, 60 מיליון שקלים שאמורים להיות מושקעים לאורך 10 שנים. בפועל הפעלתה נדחתה לאורך שנים רבות, ורק בתחילת 2012 היא התחילה להיות מופעלת. לדעתנו זה עקב המאבק שהיה ב- 2011 בנושא העלאת גיל הפרישה, גיל הזכאות לפרישה של נשים.

אם אנחנו נכנסים לקרן, וחשוב להיכנס לקרן, א' – זה מכשיר הסתדרותי בין היתר, אבל בנוסף זה חשוב להבין שכיום למעשה זה התקציב היעודי המרכזי, אם לא היחיד, שמושקע ע"י המדינה בלהתמודד עם בעיה של תעסוקה של אנשים מבוגרים בשוק התעסוקה.

צריך להסתכל, אני לא יודעת כמה זמן יהיה לנו, אבל יש שם קריטריונים שהם ברובם מותאמים לגברים, כל הקרן השרות היא לא מונגשת מספיק לאוכלוסיה, הם מותאמים לגברים פעמיים, א' – בגלל ההגדרות מה זה מקצוע שוחק, שהוא בדרך כלל מוגדר עפ"י דברים פיזיים, ו-ב' – מבחינה זאת שלמעשה הקרן הזאת, היכולת להפעיל אותה היא דרך המעסיק. זאת אומרת זה רלוונטי בעיקר לאנשים שעובדים בגופים גדולים, בגופי העסקה גדולים.

אשה שעובדת פה או שם לא יכולה, למרות שתיאורטית כן, בפועל לא. ויש הרבה נשים שעובדות באמת במקומות עבודה פרטיים, קטנים וכו', זה דפוס העסקה שונה של נשים.

1.6.2014

ליליאן סופר: סליחה, כל אחת יכולה בתנאי שהיא עונה לקריטריונים.

מיכל דגן: נכון, אבל,

ליליאן סופר: במקרה עובדת בקרן,

מיכל דגן: נכון,

ליליאן סופר: קשורה לקרן, לא עובדת ישירה, אז כל אחת יכולה.

מיכל דגן: אני אשמח אחרי זה לדבר על זה, נכון זה תיאורטי, בפועל קשה לממש את זה, כי אם אשה עובדת ואין הסכמה של המעסיק היא לא תוכל לקחת שעות חופשה בשביל לעבוד, המעסיק לא ישקיע בזה.

ליליאן סופר: לא קשור למעסיק, כל אחת יכולה, כולל עצמאית.

מיכל דגן: אוקי,

ליליאן סופר: חבל שנסגור משהו שהוא נפתח אחרי מאמצים קשים.

1.6.2014

מיכל דגן: אוקי, בסדר גמור, אז אני שמחה על העדכון, כי העדכון שהיה לי, אז אני אשמח לדבר איתך אחרי זה.

לסיכום הפרק הזה של דברי אני אגיד ככה – אין ספק בכלל ש-, או לפחות לי אין ספק, אני מניחה שליושבים וליושבות כאן, שיש צורך לדון בפתרונות בנושא גיל פרישה, תוחלת החיים עולה, כוח העבודה הולך ומזדקן, למרות שיחסית למדינות ה- oecd כוח העבודה בישראל הוא יחסית צעיר עדיין, אבל לא לעולם חוסן כמו שנאמר, ויש צורך להמליץ על מדיניות שתטפל בהעלאת גיל הזכאות לפרישה באופן שיענה על צרכים של אוכלוסיות שונות בתוך שוק התעסוקה ומחוץ לשוק התעסוקה, ותוך דגש על מבט מגדרי.

לאון בנולו: מיכל, רשויות מקומיות, ראש העיר רשאי להוציא לגמלאות גבר או אשה בגיל 60, לא 67.

מיכאל כוכבי: אין חיה כזאת.

מיכל דגן: אין דבר כזה.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכאל כוכבי: אין, זה מנוגד לחוק, ומה שמנוגד לחוק הוא לא תקף.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

לאון בנולו: אני עושה את זה עשר שנים, אתה אומר לי אין דבר כזה?

מיכאל כוכבי: אין דבר כזה, זה בניגוד לחוק.

מיכל דגן: זה שאתה עושה זה עדיין לא אומר שזה חוקי.

אורלי ביטי: אתה יכול להציע.

לאון בנולו: ראש עיר רשאי להוציא,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

נחום אסד: רגע, תקשיבו.

לאון בנולו: לגמלאות,

אורלי ביטי: הוא יכול להציע, ואם לא לוקחים את זה,

ישראלה בן אשר, יו"ר: אם היא תיגש לביהמ"ש יעצרו אותו, ואני אומרת לך על מקרה בעירייה,

לאון בנולו: אני אומר, תקשיבי,

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

אתה יכול להגיד, זה בניגוד לחוק.

ישראלה בן אשר, יו"ר:

כשאני הייתי ... סגן ראש העיר,

לאון בנולו:

נו בסדר.

ישראלה בן אשר, יו"ר:אוקי, אבל עם סמכויות של ראש עיר,
אתה יכול להוציא לגמלאות כל עובדלאון בנולו:

שהגיע לגיל 60.

זה לא נכון.

חברים:אבל משלמים להם כאילו שהם
עובדים.אסתר קורדובה:

זה עבירה על החוק.

חבר:רגע, שניה, אורלי, רצית להתייחס
לזה?ישראלה בן אשר, יו"ר:

אין דבר כזה.

מיכאל כוכבי:

רגע, חבר'ה,

ישראלה בן אשר, יו"ר:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

בואו, בסדר, בואו ניתן למיכל,
ואנחנו נעלה את זה.

ישראלה בן אשר, יו"ר:

בואו ננהל את הדיון,

מיכל דגן:

לא, אם זה בהסכמה,

חבר:

בהסכמה זה משהו אחר.

מיכאל כוכבי:

בהסכמה זה משהו אחר.

מיכל דגן:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

גם בהסכמה, גם בהסכמה, אם מגיעים
לביה"ד, העובד יכול,

חברה:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

גם אם הוא רוצה אפשר להגיד שהוא
עשה את זה בלחץ וחייבים,

חברה:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

אין דבר כזה, אם הוא ניגש לביה"ד
זה הלך.

מיכאל כוכבי:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: סליחה, אני מבקשת לדחות את הדיון לאחר כך.

ישראלה בן אשר, יו"ר: חברות, מה קורה?

נחום אסד: קורדובה, היה רגע של שחרור, עכשיו בואו נחזור לפרוטוקול.

מיכל דגן: לפני שאני נכנסת למספרים ולנתונים אני רוצה להגיד עוד מספר דברים שיהיו לנו מסגרת להתייחסות. קודם כל,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: נו מה קורה? ששש.

מיכל דגן: אחר כך על מחלוקות מגדריות. צריך לזכור שכשמסתכלים על מדיניות הפרישה בישראל היא מבוססת על פנסיה, היא מוגדרת דרך הפנסיה, זאת אומרת ההנחה שאנשים נפלטים מכוח העבודה, הם חסכו במהלך שנות התעסוקה שלהם פנסיה, זאת אומרת להבטיח את עתידם, ואז זה בסדר להוציא אותם משוק העבודה, ואם יש אוכלוסיות שהן בשוליים, שלא עובדות בשכר, או שנפלטו קודם מכל מיני סיבות מכוח העבודה, אז יש להם קצבת ביטוח לאומי. זאת אומרת הדגש הוא דגש פנסיוני.

מיכל דגן:

הנושא הזה שמדיניות פרישה היא מבוססת על פנסיה ולא על מדיניות תעסוקתית, חשוב להבין מה זה אומר, זה בישראל בכלל אם תשימו לב לשיח הציבורי, הנושא הפרישתי נדון באופן תקציבי, הוא נושא, הוא סוגיה תקציבית, הוא סוגיה של משרד האוצר. משרד הכלכלה כמעט לא מתבטא בנושא הזה, ויש פה בעיה נורא נורא גדולה, כי בעצם אם אנחנו, וגם סתירה גדולה, אם אנחנו כולנו אומרים שמדיניות הפרישה בישראל מבוססת על העובדה, היא מצדיקה את עצמה דרך זה שאנשים עבדו, חסכו, הפרישו במהלך חייהם לעתידם, ויהיה להם ממה לחיות ב-20 – 30, לא יודעת כמה זה יהיה עוד מעט, שנים שנותרו להם, ולחיות בכבוד, אז ההנחה היא מבוססת על, העובדה שמדיניות הפרישה בישראל מבוססת, היא תקציבית, היא מבוססת על איזושהי תפיסת עולם, וחשוב לי נורא להגיד את זה, שהיא היתה נכונה לשוק התעסוקה לפני 1985, לפני ההסכם לייצוב המשק שהיה אז, שאז היה שוק תעסוקה שאפשר יותר קביעות, היתה יציבות תעסוקתית, לא היה הנושא הזה של דור א', דור ב', היה גם יותר פנסיה תקציבית, לא נכנס אליה בכלל כרגע. כלומר שרוב האנשים הם עובדים והפנסיה שלהם.

היום שוק התעסוקה מתנהל אחרת, אין קביעות, זאת אומרת בעצם אנשים נפלטים הרבה פעמים לפני גיל הזכאות הרשמי לפרישה, נשים לפני גברים, יש, ואני תיכף אראה לכם את זה במספרים, עם הגיל יש יותר מודלים של תעסוקה חלקית, או תעסוקה של עצמאי, זאת אומרת תעסוקה עצמית, עסקים זעירים, כשמדברים עם משרד הכלכלה מה הפתרון שלהם לאוכלוסיות מבוגרות אז יש את ה-, כאילו את הטרנד הזה של הקמת עסקים זעירים, כל אחד ואחת הקימו עסק זעיר,

מיכל דגן: אבל תחשבו שכשאשה או כשגבר מנהלים את עצמם או מנהלים עצמאיים הם לא מפרישים לעצמם לפנסיה, אין חובה, בעוד ששכירים יש חובת פנסיה, היא לא תמיד ממומשת, אבל לפחות אם מעסיק לא מפריש לשכיר את התגמולים לפנסיה זה עבירה על החוק. מעסיק שאשה, תחשבו שמקימה בגיל 55 איזה עסק עצמאי קטן שבקושי מגלגל את עצמו, יש לה בכלל כסף להשקיע בעתידה? או אשה שעוסקת בתעסוקה חלקית כמה פנסיה תהיה לה?

זאת אומרת המודל הזה שפנסיה היא סוגיה תקציבית, קודם כל הדבר אני חושבת הראשון הוא לשנות את השיח, לשנות את השיח, להבין שזו סוגיה תעסוקתית.

כששומעים, אני שמעתי את ד"ר קרנית פלוג, היא הופיעה בכנסת לפני שהיא מונתה לנגידה, והיא הציגה את הדעה של בנק ישראל שהוא צידד כמובן בהעלאת גיל הזכאות לפרישה לנשים, בתיאום שאם נעלה את גיל הזכאות לפרישה זה ימשוך את כל שוק התעסוקה למעלה ואז הבעיה תפתר.

זאת אומרת הפתרון שבנק ישראל וגם הממשלה מציעים זה להעלות את גיל הפרישה, בין היתר בנימוק שאז לא תהיה התופעה של פרישה טרם הזמן, כאילו המדיניות ממוקדת בנקודת הקצה. זאת מחלוקת מרכזית והיא מחלוקת ראשונה שחשוב לזכור אותה.

1.6.2014

מיכל דגן: אנחנו טוענות – אין חולק על כך שצריך להתמודד עם הבעיה של מבנה, המבנה הדמוגרפי המשתנה, המזדקן, אבל צריך לדון – א' – כי זה סוגיה תעסוקתית, וב' – לא יכול להיות שהפתרון להיעדר תעסוקה בכלל ולהיעדר תעסוקה בגיל המבוגר בפרט, ולהיעדר תעסוקה של נשים מבוגרות בגיל, בפרט בפרט מה שנקרא, הוא לא יכול להידון דרך נקודת הקצה אלא דרך פתרונות שממוקמים בשוק התעסוקה עצמו ועונים על הדפוסים של העסקה.

שלמה קלדרון: למשל איזה פתרונות?

מיכל דגן: רק רגע, זו בעיה, קודם נגדיר את הבעיות. דבר שני שהוא נתון במחלוקת לא פשוטה, בין, בעיקר בין הממשלה לבין ארגונים חברתיים, ואני חושבת שההסתדרות כגוף שמייצג עובדים בכלל חשוב שתהיה לו דעה בנושא, קובעי המדיניות מודעים לזה שהנושא שמתקיים היום, הדיון שמתקיים היום בנושא פרישה מכיר בזה שהעלאת גיל הזכאות לפרישה של נשים לא מיטיבה עם נשים מבוגרות שנפלטו מהעבודה, כי למעשה אם הן כבר יצאו בגיל 55 או בגיל 60, המשמעות של העלאת גיל הזכאות לפרישה היא שיהיה להם עוד כמה שנים עד שהם יוכלו לקבל את הפנסיה אם היתה להם, וגם את קצבאות הזקנה.

זאת אומרת יש איזה ואקום כזה שנוצר, אבל זה בעצם חסכון תקציבי, לא יותר זה, זה לא מדיניות שונה מאשר חסכון.

שלמה קלדרון: על חשבון הנשים.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

מיכל דגן: בוודאי, על חשבון האוכלוסיות העניות, כשחלק גדול, שיעור ניכר שם זה נשים, גם גברים, אבל נשים בעיקר, כמו שהרבה פעמים החלטות תקציביות מתנהלות.

שלמה קלדרון: צריך להתנגד לזה.

מיכל דגן: נכון, נכון.

שלמה קלדרון: צריך לעשות לובי בכנסת ולהתנגד.

מיכל דגן: נכון, אז התנגדו, באמת מנעו, ב-2011 נמנע העלאה,

(מדברים ביחד)

אורלי ביטי: בראשות, נעמ"ת הובילה, בואו נגיד את זה.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: נכון, נעמ"ת ...

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

1.6.2014

מיכל דגן: ללא ספק נעמ"ת היתה פה בחזית המאבק הזה וזה הישג חשוב מאוד.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: אני רוצה לציין נקודת מחלוקת נוספת, שוב, אין לנו זמן לדון בכל השינויים בשוק התעסוקה, במבנה ההעסקה בישראל שהשתנה מאוד בשלושים שנה האחרונות, אבל כיום יש כל מיני קהילות תעסוקתיות שהן שונות בדפוסי ההעסקה, אז היה דפוס יחסית אחיד, מוגן מאוד, מדינת רווחה וכו'. קובעי המדיניות לדעתם אלה שבשוליים, הנשים העניות, הנשים שנפלטו, הגברים שנפלטו, האנשים שמועסקים בלי הגנה של מוסד יצוג עובדים יציג וכו' וכו' וכו', הם בשוליים, הם מספר שולי. הם לא שולי, הם מרבית האוכלוסייה, מה גם שגם היום מי שמועסק אפילו באופן קבוע במשרה מלאה, לחסוך הרבה לפנסיה הא.

אני רק רוצה לתת לכם איזה נתון אחד שהוא לא נכנס למצגת, שביחס למדינות ה-oecd, שיעור ההשקעה בגיל המבוגר בישראל ביחס לתל"ג הוא 4.4% לעומת 7.3% במדינות ה-oecd, זאת אומרת בממוצע של ה-oecd, זה נותן איפשהו את הפרופורציות.

בואו נעבור בקצרה על המצגת הזאת שמראה מעט נתונים, אני מבינה שברברה סבירסקי תדבר בחודש הבא,

ישראלה בן אשר, יו"ר: עדיין לא יודעים.

1.6.2014

מיכל דגן: אוקי, אז השארתי לה שתיכנס לפרטי הפרטים של ההעסקה. אני אתן את הקווים הכלליים. אנחנו רואים פה נתונים שמתבססים על לוחות הלמ"ס, שיעור ההשתתפות בכוח העבודה לפי מגדר וגיל, אנחנו רואות שני דברים: א' – שנשים ההשתתפות שלהן בכוח העבודה היא נמוכה משל גברים, אבל בגיל הצעיר לא באופן משמעותי. יש ירידה בהשתתפות בכוח העבודה עם השנים אצל נשים, הצניחה הגדולה היא במעבר מהקטגוריה של 50 – 59 ל- 60 – 64, זה לא במקרה, זה בגלל שיש, נשים יוצאות לפרישה בגיל 62, חלק מהן,

זהבה תנא: זה 66 שם או 76?

מיכל דגן: איפה? 66. אנחנו רואות את הפער מתחיל להיווצר שם, ואצל גברים היציאה הדרסטית משוק העבודה היא אחרי גיל 60. זאת אומרת נשים נפלטות בשיעורים יותר גבוהים ובגיל צעיר יותר.

עכשיו, זה נתון שבדרך כלל לא מציגים אותו, הנתון הזה הוא נתון שבדרך כלל לא מציגים אותו, מציגים בדרך כלל כשמציגים נתונים על שיעור האבטלה בדרך כלל אומרים שיעור אבטלה, נקודה. אבל אבטלה זה מושג מורכב, בן אדם יכול להיות מובטל שבוע והוא יכול להיות מובטל שנה, אז יש הבדל קצת בדברים האלה. בכל אופן לפי ההגדרות, מעל 180 יום אבטלה זה נחשב לאבטלה חמורה, ומעל 270 יום זה קיצוני, אוקי?

1.6.2014

מיכל דגן: אז אנחנו רואות גם כן את שיעור הנשים, הגרף הכחול מראה את שיעור הנשים בקבוצת עומק האבטלה הזאת, זאת אומרת כמה מתוך 100% זה נשים, אז אנחנו רואות שיש יצוג גדול יותר לנשים בכל טווחי האבטלה, מעל,

(צלצול טלפון, חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: מעל 270 יום בכלל לנשים יש כמעט יותר מ- 60% מהמובטלים זה נשים, ואילו הגרף האדום, העמודות האדומות מראות את שיעור הנשים המבוגרות, מגיל 45, ההגדרה של משרד הכלכלה לגיל מבוגר בתעסוקה זה גיל 45 ומעלה.

למשל פעם נכנסתי לשרות התעסוקה אז אחד הפקידים אמר – נו אז מה אני אעשה עם הזקנים האלה? אני שואלת אותו בני כמה הם? אומר: 47, ממש זקנים.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: מה שאנחנו רואות זה שככל שמשך האבטלה עולה, כך עולה שיעור הנשים המבוגרות מתוכן. הנשים המבוגרות ובתוכן, הנשים בכלל ובתוכן הנשים המבוגרות, אוקי? זה שוב נתון שמפלח קצת את המבנים של שוק התעסוקה ומה קורה בו מבחינה מגדרית גם בהיעדר תעסוקה. זה גרף, נתון מגדרי נוסף.

1.6.2014

מיכל דגן: הנתון הנוסף הוא הנתון של השכר, הפערים המגדריים בשכר במדינת ישראל, דרך אגב בכל העולם הם ידועים, אבל פה אנחנו רואים שבעצם התופעה של פער מגדרי היא תלוית גיל, זאת אומרת פערי השכר גם מגדריים וגם גיליים, מגיל מסוים, אצל נשים קודם ואצל גברים לאחר מכן, אבל מגיל מסוים יש צניחה בשכר, אוקי? אצל גברים בסביבות גיל 60, אצל נשים בסביבות גיל 40, צניחה בשכר. אבל גם הפער עולה.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: כל הזמן הוא נמוך, אבל הפער, הפער הולך וגדל ככל שהגיל מתקדם. מה אנחנו יכולות לראות? תראו למשל בהתחלה בגיל 15 – 24 הפער הוא קיים אבל לא ענקי, זה בין 3,200, תראו לאן הגעתי שאני אומרת 3,200 לעומת 4,400 זה לא ענקי, אבל יחסית למה שהולך אחר כך, זה יותר גדול, אבל הוא הולך ונפער, אתם רואים בין הרף הכחול לאדום והירוק מעיד על שיעור הפער שמתקדם. שוב, זה מציג את הנושא המגדרי והגילי ביחד.

הנושא של תעסוקה חלקית, תעסוקה חלקית עולה עם הגיל, היא מאפיינת יותר נשים לאורך כל הגילים, מאשר גברים, והיא מאפיינת גיל מבוגר. זאת אומרת הנשים בגיל מבוגר שלא מקבלים אותן למשרה מלאה יעשו פשרות, הן יעשו פשרות על השכר, הן יעשו פשרות על סוג התפקיד, הן יעשו פשרות על היקף המשרה שלהן.

מיכל דגן: אם אנחנו לוקחים את ההשלכות שיש לזה על פנסיה, יש לזה השלכות מיידיות, כבר הן כבר יחסכו בעניין הזה, פעם זה, פעם לא, פה מעסיק קצת מפר את החוק, פה הוא מעגל פינות, פה ככה. ואנחנו רואות שנשים נפגעות מזה יותר מגברים.

אני רוצה לסכם את הנתונים שהצגתי עד עכשיו ולומר שבעצם אנחנו רואות, אם נחלק את שוק התעסוקה למטריצה כזאת של ארבעה ריבועים: מבוגר, צעיר, אשה, גבר, אז אנחנו רואות שנשים מבוגרות נמצאות במצב החמור ביותר, נמצאות בפער לעומת נשים צעירות, ונמצאות בפער לעומת גברים מבוגרים ובוודאי צעירים.

זאת אומרת שוק התעסוקה בהחלט ממקם אותן במקום לא טוב, מגיל יחסית צעיר, מה שאנחנו ביומיום קוראים גיל צעיר, אבל במדיניות זה כבר נחשב לגיל מבוגר, וזה משפיע כמובן על מדיניות הפרישה ועל המדיניות הפנסיונית שצריכה להיות.

עכשיו, הפער המגדרי שקיים בשוק התעסוקה הוא גם קיים במבנה הפנסיה עצמה ותיכף אני אגיע לזה, זאת אומרת לא גמרנו, לא סיימנו את הפערים המגדריים, ואם חשבנו שיש סוף אופטימי, מגיעים לפנסיה כולם מרוויחים אותו מעט כסף, אז זה לא בדיוק.

אוקי, לפי הסדרים, אנשים שיש להם הסדרי פנסיה או אין להם הסדרי פנסיה, זה לפי הלמ"ס, אני מניחה שזה אומדן יחסית קשה לדעת לפעמים, לפעמים יש, לפעמים אין, כמובן לקבוצת הערבים יש להם פחות פנסיה, הסדרי פנסיה, יותר ליהודים,

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

מיכל דגן: ולנשים הן בקבוצה של יהודים והן בקבוצה של ערבים יש פחות הסדרי פנסיה מאשר לגברים וזה מובן מאליו.

שלמה קלדרון: את מדברת על כל סוגי הפנסיה,

מיכל דגן: כן.

שלמה קלדרון: צוברת, תקציבית,

מיכל דגן: כן, כן, אני מדברת מה שהלמ"ס מדבר.

ישראלה בן אשר, יו"ר: זה 2012, למשל כל עובדי הקבלן שעכשיו נעשה איזשהו שינוי לגביהם בכלל לא היו אז.

מיכל דגן: כן, ויש שם יצוג גבוה מאוד של נשים, כ- 70%,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

אורלי ביטי: 80% מהעובדות,

מיכל דגן: 80 כבר?

1.6.2014

כן. לא כבר, זה הרבה זמן.

אורלי ביטי:

מיכל דגן: אז זה היה אומדן. אוקי. אני רוצה להגיד משפט אחד על ההבדלים המגדריים, יש כמה הסברים להבדלים המגדריים, הפערים המגדריים בין היתר זה אפליה כמובן על רקע גיל ומגדר, והדבר הנוסף – יש עם הגיל אפקט מצטבר של דפוסי העסקה קודמים, אשה שנכנסה לשוק התעסוקה בגיל מבוגר, יצאה ונכנסה עקב לידות וגידול ילדים, מועסקת במשרה חלקית וכו', עם השנים זה יתנקם בה, זה לא שהיא יכולה להגיע לגיל 45 ולהגיד עכשיו הילדים שלי גדולים, אני עכשיו הולכת לעבוד 10 שעות ביום, זה לא עובד, זה לא עובד. אז זה חשוב ככה מאוד מאוד לזכור.

אני אמרתי קודם שהבעיה בפער המגדרי הוא לא רק מאפיין, הוא כמובן מאפיין את כל החיים, אבל בהקשר התעסוקתי הוא לא מאפיין רק את שוק התעסוקה, את מבנה השכר או מבנה, או תעסוקות חלקיות וכו' כמו שהראינו, אלא הוא גם מאפיין את הפנסיה.

לא הרבה יודעים אבל הנושא של מקדם ההמרה, אני רוצה להתעכב בנתון הזה, הוא מתנהל ללא שקיפות במדינת ישראל. מקדם ההמרה משמעותו שכשעובד, אני מדברת רק על פנסיה צוברת, אני לא מדברת על פנסיה תקציבית,

צוברת?

שלמה קלדרון:

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

מיכל דגן: כן. אני לא מתמצאת בפנסיה תקציבית, זה נושא אחר.

שלמה קלדרון: אין המרה. בפנסיה תקציבית אין המרה.

אסתר קורדובה: אין כבר פנסיה כזו.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: לא, יש עדיין אנשים,

אסתר קורדובה: לא, הם אמרו אין חדשים.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

שלמה קלדרון: בתקציבית אין מה שנקרא, אין.

מיכל דגן: אני רוצה לעבור, אם קודם דנו במבנה המגדרי של שוק התעסוקה,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: שש, חברות.

1.6.2014

מיכל דגן: אני רוצה כמה מילים על הפנסיה עצמה, גילוי נאות, אני לא מחשיבה את עצמי כמומחית לפנסיה, אני לא יכולה לייעץ לאחרים בנושא פנסיה, אבל את הדברים העקרוניים אני מכירה.

עם השנים כמובן ועם שינוי המדיניות, עם המעבר של מדינת ישראל ממדינת רווחה למדינה של כלכלה ניאו-ליבראלית השיח של קובעי המדיניות בנושא פרישה עבר מטרמינולוגיה של בטחון, אנחנו נייצר לכם בטחון תעסוקתי ובטחון בהמשך, המדיניות עברה לטרמינולוגיה של תחרות וצריכה, זאת אומרת כל אדם אחראי לעצמו, הוא יכול,

שלמה קלדרון: תקראי לזה כלכלת שוק ותגמרי עם זה.

מיכל דגן: כן, נכון, זו כלכלת שוק, אבל צריך להבין מה המשמעות של זה, המשמעות שכל אדם אחראי לעצמו, הוא יקבע, הוא ידע איפה לשים, הוא יכול לנייד את הכספים, הוא יכול לנהל מו"מ,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: זה נורא מפריע, לילי, אני יודעת שאת עוסקת בזה אבל זה נורא מפריע, תני לה לדבר, אחר כך נשמע אותנו, אנחנו רוצים שאלות.

שלמה קלדרון: אמת, אמת.

1.6.2014

מיכל דגן: הוא יכול לנהל מו"מ, הוא ידע מה לעשות. הנקודה היא שהרבה אנשים לא מבינים בזה, זאת אומרת השיח בנושא פנסיה מתנהל לא בשקיפות מלאה, ובטרמינולוגיה שהיא לא נגישה לכל הציבור, אם מתחילה לשמוע את המונחים הכלכליים האלה אז אנשים אומרים טוב אני לא מבין בזה. תדברו עם נשים, הן יגידו אני לא מבינה בזה, תעשה מה שאתה מבין, וככה זה נראה, לא רק זה, אלא שהכספים מושקעים ברובם בשוק ההון, זאת אומרת נתונים ל...

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: וכשאדם פורש הוא יודע כמה אולי במקרה הטוב אם הוא יודע אז הוא יודע כמה הופקד לו, אבל הוא לא יודע עם כמה הוא ייצא.

שלמה קלדרון: הרוב לא יודעים.

מיכל דגן: לא יודעים. אז בוודאי לא יודעים כמה ייצא, אי אפשר לעשות את החישוב.

שלמה קלדרון: נכון.

ליליאן סופר: קודם כל שליש פחות ממה שהיה ועד שמגיעים.

1.6.2014

מיכל דגן: כן, ואם במקרה היתה באותו יום נפילה בבורסה אז הלך עליו וכל הדברים האלה, אנשים לא יודעים את זה.

תחשבו, פנסיה במושגים הרגשיים שלנו זה בטחון, זה בטחון, אבל זה לא מתנהל ככה.

עכשיו, זה נכון שהפער בפנסיה, בגובה הפנסיה, הפער המגדרי הוא פונקציה של הרבה דברים, זה שנשים משתכרות נמוך יותר, אז כמובן השקיעו פחות. זה שהן נכנסו ויצאו משוק התעסוקה (לא מרצונן) אז הן גם צברו פחות שנות הפרשה. זה שהן פורשות מוקדם יותר, וזה שהיו מועסקות באופן חלקי, כל הדברים האלה משפיעים על גובה הקופה שהצטברה לזכותן.

אבל מעבר לזה, וזה חשוב לדעת, וכאן אני מגיעה למקדם ההמרה, גם אם אשה עבדה כתף עם כתף עם גבר, באותו תפקיד, באותו מפעל, באותה קופה, אותו שכר, אותן שנות ותק, הכל אותו דבר,

חברות: זה לא אותו דבר, לא שכר.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: נגיד, עכשיו אנחנו עושות את ה-וי,

אורלי ביטי: עכשיו זה מדע בדיוני.

1.6.2014

מיכל דגן: עכשיו זה מדע בדיוני, נגיד לצורך החישוב היא יצאה עם מיליון שקל והוא יצא עם מיליון שקל, והיא עבדה עד גיל 67 והוא עד גיל 67, הכל אותו דבר, הקצבה החודשית שלה תהיה נמוכה יותר, למה? כי הכסף מתורגם ל-, נכנס לנוסחה של מקדם המרה, מקדם ההמרה של אשה גבוה יותר בגלל תוחלת החיים של אשה.

הפער יכול להגיע, אני לא מדברת שההבדל בקופה, שיש שוויון בקופה, זאת אומרת כמו שאמרנו, אם חשבנו שאם גמרנו עם שוק התעסוקה גמרנו עם הבעיות, הפערים המגדריים, לא גמרנו בכלל, אשה, הפנסיה של אשה יכולה קצבה, בתנאים של קופה דומה, יכולה להגיע לכ- 2/3 מפנסיה של גבר.

חבר: איך את מסבירה את זה? אולי תסבירי.

מיכל דגן: אני אגיד לכם בדיוק, משום,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: ששש.

מיכל דגן: מקדם ההמרה לוקח בחשבון את תוחלת החיים הגבוהה יותר,

1.6.2014

אורלי ביטי: הכי פשוט, עד '95 את ביטחת זכויות, זה לקרנות הפנסיה, מ- '95 חוסכים כסף, את הכסף מחלקים לתוחלת החיים הממוצעת זה הכל, תוחלת החיים הממוצעת של נשים יותר גבוהה.

ישראלה בן אשר, יו"ר: תוחלת החיים של נשים היא מגיעה היום ל- 82 – 83.

מיכל דגן: 84.

ישראלה בן אשר, יו"ר: 84 כבר, וגבר מגיל ל- 79 – 80, פער של 4 שנים, אז מחלקים את זה.

מיכל דגן: זה נראה לכם צודק?

חברה: ממש לא.

שלמה קלדרון: זה גזל, זו גניבה.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: זה העוקץ, זה העוקץ.

שרי שילון: זה העונש, יש לנו עונש.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

1.6.2014

מיכל דגן:

אני רוצה להגיד שני דברים,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר:

ששש.

מיכל דגן:

אני רוצה להגיד פה שני דברים,

הנימוק שאשה כמובן חיה כ- 4 שנים

בממוצע יותר מגבר ולכן צריך לחלק את זה לעוד 48 חודשים שישאר.

חבר:

אבל על חשבונה.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן:

יש פה שתי סוגיות,

מרים פרקש:

אז היא חיה כל הזמן בצמצום.

חברה:

היא החליטה שהיא חיה יותר אז זה

על חשבונה.

מיכל דגן:

חשוב לי להגיד משהו, רק שניה, תנו

לי רק לסיים. יש פה שתי סוגיות

מרכזיות, קודם כל סוגיה אתית מוסרית מצפונית כללית,

1.6.2014

מיכל דגן: האם בכלל עקרונית נכון לעשות הבדל לאור נסיבות חיים שונות, בסדר, אז היא חיה יותר, והיא גם סבלה בשוק התעסוקה יותר בגלל זה, למה לעשות את האפליה הזאת? זה בפירוש אפליה. אז זאת סוגיה אחת. אולי צריך,

שלמה קלדרון: זה לא אפליה, זה גניבה.

מיכל דגן: נכון, אני מכיוון שאני המרצה אז אני שומרת על הגדרות קצת מנומסות.

שלמה קלדרון: גזל.

מיכל דגן: זה גזל.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: ששש.

שלמה קלדרון: ממש גזל.

מיכל דגן: הדבר השני, נגיד אם אנחנו חושבים, ואני גילוי נאות חושבת שמבחינה עקרונית אסור לעשות בכלל מקדם המרה הוא לא, מבחינת זכויות אדם הוא לא סביר, אבל להגיד שאנשים חושבים שכן,

1.6.2014

מיכל דגן: כל הנושא הזה מתנהל בחוסר שקיפות. לא ברור מי מחליט על זה, זה לא מדווח, אנשים לא יודעים את זה. אני מוכרחה להגיד לכם באופן אישי, וגם טיפה התעסקתי בזה כמה שנים, אני לדעתי נודע לי העניין הזה לפני שנה.

שלמה קלדרון: צריך להביא את זה לבג"ץ.

עמרם ששון: מי מחליט את זה, חברות הביטוח?

מיכל דגן: לא, זה איפה שהוא, זה באגף של משרד האוצר, לא יודעים איך מחשבים את זה.

עמרם ששון: צריך להביא את זה לכנסת, לוועדה של הביטוחים.

מיכל דגן: בוודאי, בוודאי, זה מאבק, חד משמעי. אבל אם כן,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: רק שניה, אני רוצה לחדד את זה כדילמה, אם כן למה כל כך באופן אוטומטי פועלים עפ"י מגדר? למה עפ"י מגדר?

1.6.2014

מיכל דגן: למה אדם חולה, נגיד הוא יוצא לפרישה כשהוא חולה טרמינלי למה לא לתת לו קצבה ענקית? כי ההנחה היא שיהיו לו שנתיים לחיות אז בואו.

ויש פה דבר נוסף, אם אנחנו מסתכלים על פערים בתוחלת חיים, הם לא קיימים רק בין גברים לנשים, הם קיימים בין אוכלוסיות שונות, למשל – תוחלת החיים, וזה הכנסת מאוד לא תאהב את העניין הזה, תוחלת החיים של ערבים נמוכה בארבע שנים בערך משל יהודים במדינת ישראל. אני בטוחה שאם ימדדו את תוחלת החיים בפריפריה היא נמוכה יותר מבמרכז וכו'.

שרי שילון: ברור, מדדו וזה יותר נמוך.

מיכל דגן: נכון, אז אני פשוט אין לי את הנתונים.

שרי שילון: מדדו וזה יותר נמוך, תנוח דעתך.

מיכל דגן: אני ממש לא נחה לשניה, אני רוצה להגיד שתוחלת החיים של ערבים היא יותר נמוכה, היא יותר נמוכה אז למה שלא יזכו,

שלמה קלדרון: מי אמר את זה? מי אמר את זה?

מיכל דגן: הלמ"ס.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

אורלי ביטי: בדקו את זה.

מיכל דגן: הלמ"ס, בוודאי.

שלמה קלדרון: מה המספרים?

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: ששש.

שרי שילון: בדקו את זה, אני אמרתי תוספת,

תוחלת החיים בפריפריה יותר נמוכה,

יש מתאם ברור בין המיקום,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: רגע, רק שניה.

מיכל דגן: רק שניה, ממש תנו לי עוד חמש

דקות. תוחלת החיים גם אצל ערבים,

אצל נשים ערביות היא גבוהה יותר מאשר,

שלמה קלדרון: מחרדים, חרדיות?

מיכל דגן: אני לא יודעת.

1.6.2014

- שלמה קלדרון: לא יודעים?
- מיכל דגן: לא יודעת.
- יהונתן דקל: הנשים הערביות תוחלת החיים שלהן יותר גבוהה מהיהודים?
- חברים: לא, מהגברים הערבים.
- (חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)
- זהבה תנא: זה כנראה נשים בגדול ולא חשוב איזה אוכלוסיה, זה נשים.
- מיכל דגן: אבל תוחלת החיים הממוצעת של נשים ערביות בשנת 2012 עמדה 80.7 שנים, ושל גברים יהודים על 80.6, זאת אומרת תוחלת החיים של נשים ערביות היא כמו גברים. גברים ערבים הם חיים בין ארבע האוכלוסיות האלה הכי פחות, ולהם לכאורה לפי המודל הזה מגיע יותר קצבה.
- יהונתן דקל: כמה נשים יהודיות היה, 83?
- מיכל דגן: היום 84, סביב 84.

1.6.2014

שרי שילון: סליחה, רק שאלה בעניין הזה ספציפית, למרות שתוחלת החיים שלהם זהה לתוחלת החיים של הגברים היהודים, עדיין בוחנים את זה,

מיכל דגן: זה רק מגדרי.

שרי שילון: עדיין החישוב הוא שהן מקבלות פחות.

מיכל דגן: כן, הוא מגדרי, כן. כי כשמדברים על שוק התעסוקה אז המדיניות עולה לאוטומט, מגדר זה ברור, יש הבדל בין נשים לגברים, אני אגיד שיש הבדל בין ערבים ליהודים? לא יפה, ועוד בסוף שזה ייצא לטובת ערבים? זה בכלל דבר בלתי סביר.

אוקי, אני לקראת סיום דברי, אני רוצה לחדד כמה דברים. קודם כל צריך להבין שהאוכלוסיות הן לא אחידות, זאת אומרת בישראל נהוג שהפרישה היא, גם גיל פרישה הוא רק עפ"י גיל כרונולוגי, יש נשים, גברים. יש מדינות שכבר חושבות על מודלים אחרים,

אורלי ביטי: בדרך כלל מדינות אנגלוסקסיות שהפערים הם נורא גדולים, שהלובי של האנשים העשירים הוא מאוד חזק, שאין רשת בטחון. אני לא רוצה להגיע לשם.

מיכל דגן: נכון,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: רק רגע, יכול להיות, אני אתן דוגמה, כאן יש משחק גם בין גיל חובת פרישה לגיל זכאות בפרישה אצל נשים. רק לדוגמה, אם תרצו אז תשאלו בהמשך, כשמדברים נגיד על אפשרות של ביטול חובת פרישה, זה לא רלוונטי לכולם, מי ירצה את זה?

שלמה קלדרון: מי?

מיכל דגן: נשים וגברים,

אורלי ביטי: זו שאלה מעמדית.

שלמה קלדרון: בדיוק, נכון.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

חברה: מרצות באוניברסיטה.

שלמה קלדרון: נכון, נכון, זו שאלה מעמדית.

מיכל דגן: שניה, לא רק, לא רק, סליחה,

אורלי ביטי: שופטים, שופטות,

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

שלמה קלדרון: את אמרת את זה נכון, עשירון עליון,
עשירון זה,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

אסתר קורדובה: זה מעמד ...

מיכל דגן: מי שירצו את זה הרבה פעמים,

חברה: מגישי טלויזיה, עיתונאים, רופאים,

שלמה קלדרון: בבקשה.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

חברה: כל מיני כאלה בעלי עמדות.

מיכל דגן: לא רק. לא רק.

יהונתן דקל: גם גברים רוצים.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: רגע, רגע, רגע, רגע.

1.6.2014

- מיכל דגן: תנו לי חמש דקות.
- ישראלה בן אשר, יו"ר: חברות.
- מיכל דגן: תנו לי חמש דקות של חסד.
- ישראלה בן אשר, יו"ר: בואו, בואו ככה נסיים יפה.
- מיכל דגן: לא רק הקצה העליון של שוק התעסוקה, גם הקצה המאוד תחתון, נשים שלא הצליחו לצבור מספיק פנסיה, הן מודעות לזה, הן בלית ברירה יבקשו לעבוד מעל לגיל 67.
- חברה: אבל אין עבודות.
- מיכל דגן: נכון, נכון.
- (חילופי דברים בעניין מנקות, מדברים ביחד)
- מיכל דגן: לא בהכרח גיל הפרישה חייב להיות אחד לכולם, כיוון שהמודל בכלל של מדיניות ניאו-ליבראלית הוא מפרק אוכלוסיות אז, זה דבר אחד שאפשר לחשוב עליו וצריך ללמוד אותו, הוא לא מקשה אחת גיל הפרישה, וגם ההסדרים הפנסיוניים לא חייבים להיות זהים לכולם, למשל יכול להיות שיש אוכלוסיות שצריכות, הן צריכות לקבל קצבת זקנה הרבה יותר גבוהה כי אין להן שום הסדר פנסיוני.

חברה:

אבל זה לא ככה.

מיכל דגן:

האוכלוסייה, נכון שזה לא ככה, אני אומרת מה הרצון שלנו מבחינת מדיניות. אני חושבת שכל מדיניות פרישה צריכה לקחת בחשבון א' – את הנושא המגדרי. ב' – את הנושא של החמרה במצב התעסוקתי עם הגיל. ג' – צריך לתת את הדעת שנשים שהן היום מבוגרות, זאת אומרת מעל 55, הן דור מדבר תעסוקתי שנפל בין שתי צורות העסקה, הן נכנסו יחסית מאוחר חלקן לשוק העבודה והן לא חסכו מספיק.

היום צעירות כבר יותר מודעות לצורך הזה, לעבוד, כבר נאבקות על מקומן וכו'. ויכול להיות שהתכנון המדורג של העלאת גיל הפרישה, שזה מה שהממשלה מכוונת, הוא לא מספיק רלוונטי להן, כי הרי הממשלה לא אומרת שנעלה בבת אחת בחמש שנים, אלא כל שנה טיפה, הוא לא מספיק וצריך אולי פתרון הולם, זו אוכלוסייה לא קטנה.

הזכרתי את ההבדלים המגדריים, וצריך להבין שגם הסוגיה הפנסיונית והפרישתית היא כבר סוגיה של תכנון אחר של שוק התעסוקה.

אני רוצה להגיד כמה משפטים לסיום, הטענה שלנו שאנחנו לא חולקות על הצורך בעתיד להעלות את גיל הזכאות לפרישה של נשים,

שלמה קלדרון:

למה לא?

מיכל דגן:

השאלה היא,

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

למה לא חולקות?

שלמה קלדרון:

בגלל שתוחלת החיים עולה וגם אנשים רוצים לעבוד.

מיכל דגן:

נשים נשחקות יותר מגברים.

שלמה קלדרון:

אוקי, יפה, אז אתה נגעת בסוגן פתרון,

מיכל דגן:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

אני טוענת ככה, המדיניות אומרת קודם נעלה את גיל הפרישה ואחרי זה

מיכל דגן:

שוק התעסוקה יסתדר.

לא, לא יקרה.

שלמה קלדרון:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

העלו ולא קרה שום דבר מבחינת המשק שלנו.

חברה:

1.6.2014

מיכל דגן: לא, קודם תוכיחו לנו שאפשרתם תעסוקה שאפשר לעשות בגיל מבוגר, שזה השקעה במאבק בגילנות, שזה צמצום פערים מגדריים, שזה הכשרות תעסוקתיות רלוונטיות וכו'.

שלמה קלדרון: שידרשו קודם.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: עכשיו אני מסכמת את ההמלצות שלי.

ישראלה בן אשר, יו"ר: רגע, בואו אנחנו נסכם, יש פה המלצות שאנחנו נוכל אחר כך להוסיף אליהן ולראות מה קורה.

מיכל דגן: בנושא של מדיניות, אז כמובן צריך להיאבק בו על הרבה דברים, אני לא אחזור עוד פעם.

חברה: יש הרבה נקודות על מה להיאבק.

מיכל דגן: נושא, שני נושאים נוספים אני מחדדת ובזה אני מסיימת: 1 – אני חושבת שצריך לפתח מאוד את כל מחלוקות המידע והייעוץ בנושא פנסיוני ובנושא פרישתי, אנשים לא יודעים.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

נכון, ייעוץ.

שלמה קלדרון:

נכון.

חברה:

לא יודעים פשוט. אתם לא יכולים,
מצד אחד הם אחראים על החיים
שלהם, אבל אין להם מידע שיאפשר להם לעשות את זה.

מיכל דגן:

יש פתרון?

יהונתן דקל:

להקים מחלקת ייעוץ ולפתח אותה,
לתת דגש על,

מיכל דגן:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

הנושא השני כמובן זה מקדם ההמרה,

מיכל דגן:

ומה עושים עם,

מרים פרקש:

רגע, שניה,

ישראלה בן אשר, יו"ר:

אני סיימתי, תודה רבה.

מיכל דגן:

1.6.2014

ישראלה בן אשר, יו"ר: שניה, אני רק רוצה להסב את תשומת לבכם למדריך שיצא על ידי מרכז אדווה, חדש עכשיו אפריל 2014, שנקרא "הפנסיה שלך", ניתן למצוא אותו באתר של מרכז אדווה, שזהו מרכז שבעצם עוסק במחקרים שהבסיס הוא בסיס מגדרי, וזה אפרופו הנגשת מידע, הוא מדריך לפנסיה שלך, במקרה שלנו זה נשים לכן זה חשוב לנו, והוא בשפה פשוטה, מונגשת, עם דוגמאות. הרי הרבה פעמים קשה לנו לקלוט מה קורה, יש כאן דוגמאות של שאלות, של מצבים, של מקרים.

חברה: מאיפה את הוצאת אותו?

ישראלה בן אשר, יו"ר: מהאתר של מרכז אדווה, תכתבו מרכז אדווה, תכנסו לשם, יש שם פנסיה ויש את החוברת הזו. אני חושבת שרצוי לקרוא בה, לקחת אותה, להוציא אותה. זה איזשהו תהליך ראשוני אפרופו לנושא של מידע.

מה שאני רוצה עכשיו זה שאתם תעלו שאלות ו/או הצעות, אבל הסיכום הכללי צריך להיות, ויש לנו עכשיו שלוש ועשרה עד שלוש וחצי שאנחנו מסיימים, אנחנו רוצים לצאת באיזשהן החלטות או פניות אופרטיביות שיוגשו לאגף הפנסיה פה בהסתדרות, זה הסיכום.

אורלי ביטי: יש פה תהום בין מה שיש כאן ובין הידע שמסתובב מסביב לשולחן הזה. אני חिकיתי נורא בסבלנות, בשלוש וחצי יש לי ישיבה,

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

ישראלה בן אשר, יו"ר: בסדר, אז אנחנו לפני כן ניתן לך לדבר. מה שחשוב שמי שלא יספיק להגיד עכשיו יעביר אלי איזשהם דברים שהוא רוצה לומר אותם ואנחנו ננסח ונפנה. עכשיו הכוונה שלי היתה,

(מדברים ביחד)

חברה: לא לחזור גם על אותן שאלות.

ישראלה בן אשר, יו"ר: הכוונה שלי היתה לקיים מפגש נוסף בנושא הזה, אנחנו כרגע בדיון, רגע, הרי אני אמרתי כשאת לא היית פה שיש עוד שתי ועדות שדנות או אמורות לדון בנושאים של הפנסיה, ולכן אנחנו בודקים לראות עד כמה ניתן לאחד את זה יחד כדי שנוכל להגיש משהו משותף. אז בואי אורלי תתחילי ולפי הסדר.

אורלי ביטי: אני אנסה לתת כמה הערות מאוד מאוד brief, ואני כבר מתנצלת, זה מאוד לא מנומס שאני מדברת והולכת. קודם כל הדיון הזה הוא כאילו מקבל את השיטה כלומר שהיא עם ... קטנות, עכשיו אני רוצה להזכיר לעצמנו שבמדינות שיש בהן רשת בטחון סוציאלי הדיון מתנהל אחרת לגמרי, אוקי? מבטחים זכויות ולא כסף, לא שולחים את האנשים למזבלה של אגרות החוב בבורסה, ואני אגיד עוד משהו – שום יעוץ לא יכול לצפות את הסיכונים בחסכון לטווח ארוך של עשרות שנים.

אורלי ביטי: להגיד שמרכז יעוץ ומידע זה מה שישפר את העניין, זה קצת לקחת לעצמנו כדור הרגעה. את יודעת אם יש מחלה סופנית, לוקחים כדור הרגעה, באמת כולנו נראים יותר טוב, אבל כנראה שזה לא פותר את המחלה הסופנית.

מאחר שהחסכון הפנסיוני, האפיון העיקרי שלו זה שאת חוסכת מהיום הראשון שאת בשוק העבודה, ואת מממשת את זה בעוד עשרות שנים, אז שום יעוץ ושקיפות ומדריך לא יכול לצפות את התנודתיות.

אלא מה, צריך לעבוד כשיטה, ואני פה אחד הדברים שאני ממש ממש מתנגדת אליהם זה העניין הזה שלא צריך מדיניות אחידה וכוללת, כנראה שכדי לפתור את בעיית הפנסיה קודם כל צריך מדיניות אחידה וכוללת שהיא רואה את החלש, ונשים הן תמיד בתור החלש, אוקי? ולבוא ולהגיד עכשיו אנחנו נמצאים חריגים כאלה ותיקון כזה, קודם כל התשתית הראשונה שלנו זה מדיניות אחידה וכוללת. מה ברובד הראשון, הפנסיוני הראשון? שזה ביטוח לאומי, הגובה שלו, היחס שלו לשכר וכן הלאה, ובישראל הוא אחד הגבוהים. מה ברובד השני וכן הלאה.

איך מטילים את הסיכון? פעם הסיכון היה 90% על המדינה, היו אג"חים ממשלתיות, היום הסיכון הוא כמעט כולו על החוסך. איך משנים את הסיכון? זה בסופו של דבר שאלה של חלוקת סיכון.

חוזרים לאג"ח ממשלתיים.

שלמה קלדרון:

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

אסתר קורדובה: איך חוזרים?שלמה קלדרון: מכריחים את הממשלה.אורלי ביטי: ברגע שאת מבטחת כסף ולא מבטחת

זכויות, וכל הסיכון הוא על גבי

החוסך ולא על גבי אף אחד אחר,

שלמה קלדרון: נכון, נכון.חברה: אז איך אפשר לבטח את הזכויות?

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

אורלי ביטי: למשל, למשל פעם היו 90% מהזה,

היה אג"ח ... של המדינה,

חברה: חברה, היי.אורלי ביטי: המדינה נתנה על זה 5% או 4.5% של

המדינה, המדינה נתנה על זה 4.5%

ריבית ו- 5% ריבית,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

אורלי ביטי: עכשיו, המדינה יודעת לעשות את זה. לב לבייב שהוא עושה את כביש 6 הוא מקבל, וכל ה-bot מקבלים רשת בטחון, נכון?

שלמה קלדרון: ברור.

אורלי ביטי: אז למה לא על פנסיה? במקום שיגייסו בשוק ההון,

שלמה קלדרון: לקחו לנו, לקחו לנו.

(מדברים ביחד)

חברה: בטח שלקחו לנו.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: כמה פעמים אנחנו נזכיר שמות של אנשים, זה נראה לי כמו בית ספר

כבר. ששש.

(מדברים ביחד)

1.6.2014

זהבה תנא: המשפט הראשון שלך שאמרת לגבי מדינות אירופה, של האיחוד האירופי, אז מה שם עושים כאילו? אמרת איזשהו משפט שלא קלטתי אותו.

אורלי ביטי: קודם כל האיחוד האירופי הוא לא מקשה אחת, המדינות הגרמניות זה משהו אחד, הסקנדינביות זה משהו אחר, האנגלוסקסיות הולכות להגיד בואו נבטל חובת פרישה, עכשיו תבטלו חובת פרישה, עכשיו כל מי שעניה בגיל 68 זה אשמתה כי היא רצתה לפרוש.

זהבה תנא: לא, מבחינת הגנה על הזכויות, על זה אני מדברת.

אורלי ביטי: תראו יש כמה מחקרים גדולים של מכון ולניר, ואני מציעה מאוד אם אתם רוצים לעשות עבודה רצינית, להביא את ה-, היה יום עיון שלהם של אגודה ליחסי עבודה בנושא הגילנות, נביא את זה, למשל עד גיל הפרישה כנראה שהוא פלסטר גם כן, כנראה שהוא רק גם פלסטר על הפצע, לא יותר מאשר פלסטר, לטווח ארוך. אז כנראה שאנחנו צריכים לעשות איזושהי חשיבה יותר זה.

אני אומרת א' – כן צריך לחשוב על המדיניות האחידה והכוללת,

שלמה קלדרון: נכון.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

אורלי ביטי: ולא על איזשהם פתרונות קונטיביבות(?), כן צריך לחשוב על העברת הסיכון למדינה,

שלמה קלדרון: כמו שהיה.

אורלי ביטי: במידה מסוימת.

שלמה קלדרון: כמו שהיה.

אורלי ביטי: כמו שהיה.

שלמה קלדרון: כן.

אורלי ביטי: ודרך אגב המדינה יכולה לעשות שימוש בכביש הזה, בכסף הזה, כמו שהיא עושה פרויקט תשתיות, שהיא מגייסת אנשים כל מיני עשירים ונותנת להם רשת בטחון, שבמקום זה תשתמש בכספים של הפנסיה ותתן לנו רשת בטחון, נכון? הם מוכנים לתת רשת בטחון ללב לבייב ולא מוכנים לתת רשת בטחון לציבור החוסכים? למה? למה? זה דבר שני.

ודבר שלישי, העלאת גיל, תראו יש הבדל בין גיל חובת פרישה וגיל הזכאות. אני לא רוצה שתהיה חובת פרישה, אבל להעלות את גיל הזכאות זה,

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

שלמה קלדרון:

אסון.

אורלי ביטי:

זה פשוט,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

אורלי ביטי:

אנחנו נמצאים בדיווח כלכלי שאומר
שהעניים הם אשמים בעוניים.

שלמה קלדרון:

כן.

אורלי ביטי:

אז אם אתה כאילו מאשר להם משהו
אתה אומר להם אוקי, בסדר, תוכלו
לחסוך עוד 5 שנים, עוד 10 שנים. המודל הכי מעניין קיים בנורבגיה,
שווה ללמוד אותו, הוא מודל גמיש בין 59 ל-75, ושווה ללמוד אותו,
הוא מודל שהמדינה נותנת הרבה אפשרויות לעובד, פרישה חלקית,
הסבות מקצועיות.

ישראלה בן אשר, יו"ר:

כן, שם יש הרבה דברים שאנחנו
יכולים ללמוד.

חברה:

איפה נכנסים לזה?

ישראלה בן אשר, יו"ר:

תכנסי לאינטרנט, תבקשי פנסיה
במודל הנורבגי ותמצאי. אוקי, הבאה,

בתור, מרינט.

1.6.2014

מרינט וקנין: אני, שניה, אני ממש בקצרה, רציתי לדבר, אורלי, אני לא הפרעתי לך. אוקי, היא גם דיברה מגרוני. אני אומרת אנחנו מדברים על פנסיה, לצערי הרב בארץ שלנו בן אדם, אני מדברת על נשים, אשה שיוצאת לפנסיה אין לה כסף מספיק, אבל אין עבודות. מספיק גם אם יש לה קורות חיים ויש לה רזומה ויש לה תארים, בת כמה את 62? לא. 45, אנשים לא מוצאים,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מרינט וקנין: שניה, אני אסיים. אוקי, אז אני בראש שלך ואת בראש שלי. עכשיו, אני אומרת אנשים בני 45, מה זה 45? אני בת 62 אני יכולה לעבוד עוד 30 שנה, בלי עין הרע.

ישראלה בן אשר, יו"ר: לא, אני אגיד לך, מרינט, רק בשביל לצחוק, מה אמרתי לנחום קודם עם 45, שים לב מה הצבא עשה לנו, גם פה הוא פלש לי לאזרחות, הרי אותם מוציאים בגיל 45, גיל 45 זה זקן.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מרינט וקנין: עכשיו, גם כשפורשים לא לכולם מגיע דמי אבטלה. חבר'ה, 6 חודשים אשה הולכת, אם יש לה מעל סכום של 5,000 שקל פנסיה, אין אבטלה.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

- אסתר קורדובה: אין דמי אבטלה.
- מרינט וקנין: אם יש לך מעל לסכום של 5,000 אין לך השתתפות מביטוח לאומי עד שתגיעי לגיל 67.
- חברות: נכון. נכון.
- מרינט וקנין: זה דברים שבאמת אבל מצמררים.
- (חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)
- מרינט וקנין: את אמרת שאת בראש שלי ואת מפריעה לי. אוקי, אז אני אומרת הדברים האלה,
- ישראלה בן אשר, יו"ר: את רוצה שנפריע למרינט?
- מרים פרקש: לא, חס וחלילה.
- ישראלה בן אשר, יו"ר: תיכף.
- מרינט וקנין: שניה. אני אומרת צריך לקום איזה גוף, איזה לוביסט, שהוא יתחיל לזעזע,

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

שלמה קלדרון:

אנחנו, אנחנו הלוביסטים.

מרינט וקנין:אנחנו מדברים עוד הרצאה ועוד
הרצאה,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

חברה:אפשר לחשוב שלא עשינו כלום עד
היום.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מרינט וקנין:

עשינו, בסדר, אבל זה טיפה בים.

ישראלה בן אשר, יו"ר:אוקי, אז אנחנו, אז את בדעה שאנחנו
צריכים לקדם. מרים, את רוצה להגיד

משהו?

מרים פרקש:

אני אומרת שאני נורא שמחה,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מרים פרקש:קיבלנו מידע מעניין, אבל הנושא, כל
הזמן ידענו שיש את הפערים, כולם
יודעים וזה, אבל בקטע של הפנסיה שיש את השליש הפרש גם בפנסיה,
אני חושבת עם כל הכבוד זה כאילו כל החיים להיות המסכנה,

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

מרים פרקש: אז גם בפנסיה? כבר את יוצאת אז גם אז. אז אולי אפשר להתחיל, כי אם אנחנו פה שאנחנו בתוך העניינים לא יודעים, אולי אפשר לעשות פניה מהועדה למשרד האוצר, שדנו באוצר,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

שלמה קלדרון: נזמן אותם לפה.

ישראלה בן אשר, יו"ר: לא, לא, בואי נתחיל לעלות,

חברה: מה זה הם מחכים לנו,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: לא, לא, שניה, שניה, רגע, תנו למרים.

מרים פרקש: אני מסכימה איתך, אבל איך אומרים,

אסתר קורדובה: שיבואו.

שלמה קלדרון: יבואו.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

מרים פרקש: גם הדבר הכי גדול בתבל התחיל מאבן אחת קטנה כמו שאומרים.

מרינט וקנין: המזל שהיה שהיתה טליה לבני יחד עם ... שהעלתה את הפנסיה.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: רגע, אני מבינה שסיימתם את העבודה? כל אחד פה קם והולך? לא, שאני אדע.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

שלמה קלדרון: חבל על הזמן, זה נושא לטיפול.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

חברה: ישראלה, אני מציעה שתצא איזה פניה,

חברה: אנחנו צריכים להמשיך ...

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

שלמה קלדרון: בדיוק.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

אבל רגע, רגע, שניה, אני לא מבינה
מה הולך פה.

ישראלה בן אשר, יו"ר:

אז אני רק אסיים את המשפט. אם
אפשר שתצא פניה מהועדה למשרד

מרים פרקש:

האוצר, דרך התקשורת להעלות שיתחילו גלים, גם יצטרפו עוד, ואז
לטפל כמו שהוא אמר, בג"צ, זה,

בג"צ, בג"צ, בטח.

שלמה קלדרון:

אביגדור, אני חושבת שמה שמרים
אומרת אני חושבת שאם באמת יגיע

ישראלה בן אשר, יו"ר:

כך צריך לנסות,

זה נוגע גם לוועדה שלך.

שלמה קלדרון:

צריך לנסות,

ישראלה בן אשר, יו"ר:

פניתי לחיים כץ,

אביגדור יפת:

מה?

ישראלה בן אשר, יו"ר:

אני מקווה לקבל ממנו תשובה ממש
בימים הקרובים.

אביגדור יפת:

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

כן, כי את זה אפשר להעלות את זה
בפורום, כן.

ישראלה בן אשר, יו"ר:

כן, זה הופיע בפני הועדה.

אביגדור יפת:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ושכל הועדה תופיע.

מרים פרקש:

דרך אגב, שמעתי הגדרה יפה היום,

חברה:

שש, שקט.

חברה:

אל תגידו עניים, כי עניים זה כמו שם
תואר כזה, מצב של עוני,

חברה:

אוקי, מי עוד רוצה לקום וללכת?
יאללה אני אשאר איתה, אדבר איתה.

ישראלה בן אשר, יו"ר:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

רגע, רגע,

ישראלה בן אשר, יו"ר:

רגע, אבל אי אפשר ככה.

חברה:

1.6.2014

יהונתן דקל:
 אני חושב, יש לי שאלה מאוד חשובה,
 הבנתי שדיברנו על נושא הפנסיוני,
 אני בקיא קצת בעולם הפנסיוני והבעיה האקטוארית שיש לנשים על
 אחת כמה וכמה בגלל השנים, אבל אני שואל אם יש באמת פתרון
 מעשי, דרך בכלל חשיבתית, ניסיתי לחשוב חשיבתית גם, אין להם
 מקורות אלטרנטיביים כדי להפריש אקסטרה כדי לצבור חסכון
 אלטרנטיבי.

חברה:
 להזמין את שר האוצר לכאן.

אסתר קורדובה:
 ממש.

יהונתן דקל:
 סליחה, אם יש פתרון אלטרנטיבי
 אפשרי בכלל.

מיכל דגן:
 פתרון למי, למדינה או לאנשים?

חברה:
 ששש.

יהונתן דקל:
 לאנשים, קודם כל, המדינה יש לה
 הקצאה ...

(מדברים ביחד)

מיכל דגן:
 המדינה צריכה לגבות את זה.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

תראה אני רוצה רגע לענות לך,

ישראלה בן אשר, יו"ר:

המדינה, איך, תקציבים?

יהונתן דקל:

בוודאי, לכסות דברים, קודם כל זה שזה רץ בשוק ההון ונתון לתנודות ולא בטוח, דיברנו על זה כל הזמן.

מיכל דגן:

אני רוצה רגע לתת לך איזשהו,

ישראלה בן אשר, יו"ר:

קצבאות זקנה יותר גבוהות,

מיכל דגן:

דקל,

ישראלה בן אשר, יו"ר:

במקרה הכלכלי אני מענה לה תשובה, היה הרבה זמן, אני יודע על האג"ח ... (חילופי דברים בין החברים תוך כדי דבריו) 4 שנים ו- 5 שהיה קבוע של האוצר, מראש, גם לא נותן לך בטחון פנסיוני, גם אם זה ישוב זה עדיין לא מבטיח לך את הפנסיה לנשים, לא בטוח של התקופה.

יהונתן דקל:

אז דקל אם שמת לב, מה שאורלי אמרה, ואנחנו משתמשים בזה, העניין הוא שמה שקרה זה שאם קודם המדינה חשבה שזה חלק מהאחריות שלה כמדינה לאנשים שעובדים אצלה, וזה מה שהיה אותה פנסיה תקציבית,

ישראלה בן אשר, יו"ר:

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

ישראלה בן אשר, יו"ר: באה המדינה ואמרה קשה לי היום לעמוד בהתחייבויות האלה, בואו נעשה שינוי, ואז נעשה איזשהו סוויץ' ואמרו: רגע, במקום שאני אקח על עצמי את האחריות, אני אטיל את האחריות על העובדות והעובדים. עכשיו, העובדות והעובדים יש לנו צורות העסקה שונות, יש לנו כל מיני סכומים, הכנסות שונות, אז כנראה שאין איזושהי נוסחה חשבונאית שיכולה באמת לצפות מה יקרה בעוד שלושים שנה כשאני אתפגר. אבל כנראה שצריך לעשות איזושהי קומבינה אחרת, איזושהי חשיבה אחרת שבאה ואומרת יש גם זכויו מצד אחד, יש גם כסף מצד שני, בואו נמצא, כאילו הם הלכו לקצה השני.

מיכל דגן: אני רוצה לחדד משהו שאתה אומר, כל הזמן מנפנפים,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: רגע, שניה, נורא מפריע לי, תראו הועדה לא הסתיימו, מאוד מפריע, אני כל הזמן מרגישה שאני צריכה להשתיק אנשים.

מיכל דגן: כל הזמן מנפנפים ברפורמות,

שלמה קלדרון: בטח שינפנפו, זה כסף, הם לא רוצים לתת.

מיכל דגן: רגע, רגע,

1.6.2014

חברה:

גם הצוברת אין לה בטחון.

שלמה קלדרון:

הם לא רוצים לשחרר כסף. רק לחץ,
רק לחץ.

מיכל דגן:

כל פעם מנפנפים בזה שצריך להרע
את התנאים של הפנסיה בזה שיש
גרעונות אקטואריים. יש לי חדשות בשבילכם, אין שום גרעונות
אקטואריים,

שלמה קלדרון:

אין גרעונות אקטואריים, יש הרבה
כסף במדינה.

מיכל דגן:

הגרעונות האקטואריים הם רק
בפנסיה התקציבית, כי אם אמרנו מה
שאת שמה בצירוף כל המשחקים והקופון של הדמי ניהול זה מה שאת
מקבלת, אף אחד לא נותן לך guaranty, אין בזה גרעונות.

שלמה קלדרון:

גנבים.

מיכל דגן:

נשאר בסוף 100 שקל, 100 שקל. 50
שקל, 50, אין גרעונות אקטואריים,

שלמה קלדרון:

הם גנבים.

1.6.2014

מיכל דגן: בין אם תעלה את גיל הזכאות לפרישה ובין אם לא תעלה את גיל הזכאות לפרישה.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

מיכל דגן: כל הרפורמות האלה אמורות לשלם את הגרעונות האקטוארים העצומים שנוצרו עקב פנסיה תקציבית שעדיין צריך לבטח אותה עפ"י חוק, ופה המדינה אומרת יש לי חוזה עם האנשים האלה, הם נכנסו לפנסיה תקציבית, אני לא אוכל לשלם להם את התנאים. אבל החוסכים הקטנים כמונו, ועוד יותר אנשים עניות, משנים להם את התנאים כל הזמן, כל הזמן, על זה צריך להיאבק.

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ישראלה בן אשר, יו"ר: אוקי, חברים, לילי, את רוצה להוסיף לנו משהו על התוכנית, על ה-

ליליאן סופר: הבעיה באמת, חוץ מכל הנקודות החשובות שעלו באמת, לב לבת העניין – לא מוצאים עבודה גילאי 45 פלוס, הלוואי והם היו בדיון הזה של למה לחסוך, איך לחסוך. שנתיים עבדתי בפרויקט של 45 + מטעם משרד התמ"ת,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

ליליאן סופר: ... גילאים מבוגרים בשוק העבודה, זה היה פרויקט, התמ"ת מימן אותו ונתן סל שירותים ענף איך להתראיין, איך לשלוח קורות חיים, העצמה. אני רוצה להגיד לך גם בקשר עם קשרי מעסיקים וגם מול האנשים בקטע של ההכשרות וההדרכות.

הקושי הוא אמיתי, כשישבנו והעברנו נושאי סדנאות למיצוי זכויות פנסיוניות אנשים שם בכו, זו הסדנא שאצלי היו בוכים, למה? הם היו, הם הבינו שהם לא עובדים פרק זמן מסוים, הם לא הפרישו את הריסק, הם מבינים שהם איבדו זכויות, הם לא יודעים ימין ושמאל, ועתידם כבר נחרץ גם ככה, והם יושבים שנתיים בבית ומחכים, עומק האבטלה הוא העומק הכי גדול.

כפי שאת ציינת, ושרות התעסוקה לפני שבוע פרסם שזה קבוצה, מתוך קבוצות הגיל שחותמות אבטלה, הוא לא מתכחש, שרות התעסוקה ציין את גילאי חמישים, חמישים וחמש עד שישים וארבע, זה קבוצת גיל הכי גדולה בשרות התעסוקה, קרוב לשישים וארבע, אני לא רוצה פשוט, אבל זה כן ההיקף, והם כן יודעים, כן יודעים את הנתונים, הם כן כתובים שחור על לבן, כולם יודעים.

העניין הוא כרגע באמת צריך להתחיל, זה כמו איך אומרים, להגיד להם באמת לכו תחסכו, אנשים שם בכו, והיו אומרים לי קודם כל עבודה אחרי זה לחסוך, אין לנו עבודה בכלל, לא משרה חלקית, לא מלאה, לא רבע ולא שלישי. זאת הבעיה כרגע העיקרית.

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

מה את מציעה?

שלמה קלדרון:

היתה שדולה, יש שדולה בכנסת של גילאי 45+, השתתפתי יחד עם ...

ליליאן סופר:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

הגיע שר הכלכלה ואמר: תקשיבו, יש

ליליאן סופר:

חשיבות להקמת הייטקים, יש

חשיבות לזה, יש חשיבות, בסדר, אנחנו צריכים, אנחנו באמת לא צריכים להיות פה איך אומרים, אני לא רוצה להרפות ידיים כאילו, הדברים קיימים והשדולות עובדות והכל, אבל צריך לחשוב חשיבה יצירתית ולבוא עם רעיון יצירתי וללחוץ כל הזמן, כל הזמן.

אם שדולה בתוך הכנסת הגיבו כפי שהגיבו, אז העבודה היא עוד רבה, בואו נהיה מאוד מאוד ריאליים, העבודה רבה מאוד והמלאכה רבה, ויש כמה עצות, יש לי כמה עצות,

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

יש לי שאלה,

חברה:

איפה ההצעות? תראי.

שלמה קלדרון:

יש לי הצעות, יש לי הצעות לסדר, נעלה את זה בצורה מסודרת.

ליליאן סופר:

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

- אביגדור יפת: תעלי את זה בצורה מסודרת.
- ליליאן סופר: נעלה את זה בצורה מסודרת.
- שלמה קלדרון: נו תביאי את ההצעות.
- ישראלה בן אשר, יו"ר: אנחנו רוצים ביחד כדי להעלות את זה,
- ליליאן סופר: ברווחה זה עולה, נחבר את זה,
- (חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)
- ישראלה בן אשר, יו"ר: שניה, אני רוצה רגע להודות למיכל דגן ולכם, אני חושבת שפתחנו פתח, אנחנו נמשיך הלאה.
- מיכל דגן: תודה רבה.
- ישראלה בן אשר, יו"ר: תעלו נקודות כדי שיהיה לנו עם מה להמשיך.
- (חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

1.6.2014

ישיבת הועדה למעמד האישה

זה נושא מתיש, נושא מתיש, נושא
קשה.

ליליאן סופר:

(חילופי דברים בין הנוכחים, מדברים ביחד)

תודה רבה.

ישראלה בן אשר, יו"ר:

הישיבה נעולה

החלטות שנתקבלו בישיבת הועדה
למעמד האישה של בינ"ה
בישיבתה בתאריך 1 ביוני 2014

שונות .1

(סעיף 2 בסדר היום)

יו"ר הועדה, ישראלה בן אשר, בירכה בשמה ובשם חברות וחברי הועדה את מר אבי ניסנקורן עם התחלת כהונתו כיו"ר ההסתדרות.

"נשים בכלכלת פרישה" .2

מרצה: גב' מיכל דגן, מנהלת מרכז 'מהות' (לשעבר) מרכז לקידום נשים מבוגרות בתעסוקה.

(סעיף 1 בסדר היום)

הרצאתה של הגב' מיכל דגן עסקה בנושא הפנסיה בכלל ובעניינין של נשים בפרט, תוך שהתמקדה בגיל הפרישה, בצורך לבחון כיצד מבטיחים את כספי הפנסיה והעלאת המודעות והידע בקרב הציבור.

הגב' מיכל דגן, כמו גם חברי הועדה, עמדו על החשיבות במציאת פתרונות יצירתיים להבטחת כספי הפנסיה של הציבור, ובכלל זה גובה תשלום הפנסיה המשולם לגברים ולנשים.